

REVISTA ORĂŞTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu să înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primeșc.
Abonamentele să plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăştie.

INSERTIUNILE:

Un sir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară 4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr. Atât banii de abonament că și pentru inserțiuni, sunt a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic în Orăştie (Szászváros).

„Si noi ca dînsul”...

Voci mai tinerești, mai îmbărbătate, încep de câteva săptămâni să răsune peste plaiurile românești prin rostul ziarilor noastre naționale. Ele cer, dela Arad, dela Sibiu, Brașov, Blaj, Timișoara, „acțiune!”, strîngere de rînduri, pornirea unei lucrări eroice, avântate, întru apărarea scumpei noastre națiuni, atacate acum cu mai multă înversunare ca doar ori-când altă-dată, de dușmanii ei de moarte.

După întristătoarele priveliști, la care am fost osânđiți să fim martori și, cu inimile strînse, să le vedem desfășurându-se naintea ochilor nostri un an și mai bine, fără a le putea împedeca, par că ni-s'ar fi fost discordat deodată toate puterile, — atât de bine ne vine să auzim aceste legitime strigări chemătoare, signale de adunare, mînătoare înainte!

Punem mai jos sub ochii cetitorilor o mică poesie, pe care o aflăm într'un volumăș abia de curînd ieșit de sub tipar, al unui tinér poet, Artur Stavri. Ea pare anume scrisă pentru noi Români subjugăți, rîsfrângînd în povestea unui isvor, dosit de stânci și arbori, istoria sforțărilor unui popor viu, ce se sbuciumă a eș și el la larg, la libertate, la lumină!... Eată cum o desvoală și la ce sfîrșit o duce aceasta poetul:

*Din brazi deși crescute pe stânci
Ca umbre negre, — un isvor
Străbate greu păduri adânci
Întunecat de umbra lor.*

*Demult spre lacuri versi își catta
Un drum pe unde să coboare,
Ca să-și pătrundă apa toată
De cer, de aer și de soare..*

*Dar' câte valuri de isvor
Se risipesc!... Si el pe drum
Isbit de stânci, la un pripor
Să 'mprăștiasă ca nor de fum...*

*Dar' picăturile s'adună
În vădurele, jos sub stâncă —
Si uite-l ear' pornit să-și spună
Povestea lui mai dulce încă!*

*Să duc de-avalma 'n văi cu dînsul
Rîsfrânte 'n fața apei sură
Priveliști, stânci și brazi, și plânsul
Nelâmurit dela pădure.*

*Așa 'ncarcăt de munți, aleargă
Mai viu, mai repede, mai mare —
Si tot ajunge 'n valea largă
La cer nemărginit, la soare!...*

Si drept titlu al acestei poesii, cu luminos înțeles, pune cuvintele:

„Si noi ca dînsul!”

Ivorul e plin de viață și de mult își caută drum să străbată la aer, la soare, dar umbrele negre, stâncile și arborii sălbătaci, îl dosesc, îl întunecă: cui nu-i vine îndată aminte, că întocmai și isvorul cu apă curată al poporului român demult se sbuciumă a eș la lărgămînt, la libertate, de printre

stâncile negre ale nedreptății, ce îl doșesc și întunecă de veacuri?

Si „câte valuri de isvor se risipesc!...” Si câte valuri de luptători se mistue în focul luptei, cad, se destramă, se stîng, trebuind să se ridice altele, noue, înmulțite poate, pe urma lor.

Uneori întregul vad este isbit de căte o pedecă ce-i întrece toate puterile.

Micul isvor din poveste în cursul seu grăbit, s'a isbit de-o stâncă și «la un pripor s'a 'mprăștiasă ca nor de fum»... Voinicul torrent isvorit și crescut așa de frumos din sinul poporului nostru nisitor după libertate, încât se prefăcuse în riu temut — deja, s'a isbit par că și el pe neașteptate de o stâncă fatală, cărei să nu-i dăm deocamdată nume, și a avut întocmai duioasa soarte a isvorășului: spumegend și mugind dureros, s'a 'mprăștiasă ca nor de fum...

Dar' ce-a făcut isvorul în urma neașteptatei sale sfârîmări? S'a prefăcăt oare acum fiecare strop mic al lui în fum și s'a înălțat în vîzduh, și a perit astfel urma isvorului din trupul căruia o părticică și el era? Nu! Ci „picăturile s'adună în vădurele jos, sub stâncă, și uite-l ear' pornit, să-și spună povestea lui mai dulce încă!”...

La punctul acesta suntem noi. Am suferit o lovitură a nenorocului. Cheamăți suntem acum de însăși firea noastră și de dorul de-a ajunge la mai bine, ca să ne reculegem, se ne adunăm repede ear' în vădurele, și vădurele împreunându-le să formăm vaduri mari, și apele vadurilor contopindu-le, să pornim earăși înainte torrent mai puternic, mai mugitor, care să spele în drumul seu tot ce e rău, tot ce e pedecă cu necădere, spre tînta noastră sfântă, spunându-ne încă și mai dulce, și mai tare, și mai sus, dreapta și trista noastră poveste!

Isvorul lui i-au aruncat stâncile și arborii destule sfârmituri și crengi încale, dar' el nu se dă ostenelei, ci „așa încărcat de munți, aleargă mai viu, mai repede, mai mare. Si tot ajunge în valea largă la cer nemărginit, la soare”...

Cine ar fi slabul de inimă care să îndrăsească să spună, că nu tot așa ajunge-vom și noi, la doritul cer nemărginit al libertății, în valea largă a egalității, la caldul soare al dreptății, — numai propria vrednicie în cumpănă să ni-o punem, și osteneală să nu cunoaștem!

Da, trebuie să ajungem! Dar' spre acest scop de lipsă e, ca acum când earăși glasuri mai voinice, mai tinerești se aud chemându-ne la înrolare sub mândrul steag național, cu toții în mișcare să ne punem, inimile să ni-le înălțăm și mâna de ajutor noi între noi și toți laolaltă luptătorilor să dăm!

Mișcarea trebuie să se pornească, muncă încordată și hotărîtă în toate privințele să se începă, și ea să isvorască din toate adâncurile mării mulțimi de Români, cu putere elementară!

Prier.

UN APEL

„Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei” în o adunare a comitetului seu, ținută la 27 Dec. 1896, a hotărît între altele să adreseze un apel către băncile românești și către România mai cu prindere și cu dare de mâna, ca să contribue la mărarea fondului ei, pentru a putea întreprinde mai multe lucruri frumoase, ducătoare la scopul seu.

Intre altele face prin apel cunoscut, că „Reuniunea” a fost, în vara anului trecut, recercată de o însemnată firmă (prăvălie) din Viena, să-i mijloacească căstigarea de lucruri de mână de-ale teranelor noastre din astă părți, pe cari firma le va vinde apoi ca lucruri de podoabe, și asigurând Reuniunea, că aceste lucruri ar deveni în scurt foarte căutate în Viena, pentru drăgălașa lor înăștișare.

Acesta ar fi un lucru de mare folos. Deodată cu lucrurile de mână femești ar străbate în cercuri tot mai largi și numele de Român, și anume însoțit de o vorbă bună pe care ar aduce-o cu sine frumuseță lucrurilor de mână a teranelor române.

Reuniunea are de gînd să se pună pe muncă în privința aceasta, să adune de prin comune lucruri frumoase, plătindu-le, fișește, teranelor lucrătoare, și trimîndu-le apoi la Viena, la numita firmă.

Reușind, această mișcare va avea o urmare foarte trumuoasă nu numai pentru ducrea și lătirea cu simpatie a numelui românesc, ci și pentru că va da un indemn mai viu de dezvoltare industriei de casă. Harnica țesătoare și meșterea cusutoare, va putea să și căstige ceva după lucrul mânălor sale, mai mult decât acum poate!

Dar' spre a putea face această porneală, Reuniunea va avea lipsă de un capital mai măricel, și de aceea face apel către băncile românești mai ales, precum și către România mai cu stare, să-i dea ajutor.

Apelul, subscris de d-na presidentă a Reuniunii, Elena Hosszu-Longin n. Popp de Băsești și de secretarul ei dl Dr. Silviu Moldovan, a fost trimis săptămâna trecută în multe părți.

Cei ce au primit apeluri, vor împlini o românească datorină, dându-i ascultare, și făcând ce le e cu putință în folosul Reuniunii.

Portul românesc.

— Câteva cuvinte despre schimonosirea lui în pările Zarandului. —

(i. o.) Multe bune și frumoase avem în firea noastră noi Români, prin cari ne deosebim tare de alte popoare. Avem o limbă dintre cele mai plăcute, avem minunate datine și credințe de Crăciun, de Anul-Nou, de Paști și a. avem cântece poporale, ca nici un alt popor, colinde, povesti, ziceri înțelepte, o adeverată comoară, de care se interesează și străinii și avem mai ales un port terănesc la femei, cu care bucuros se împodobesc și crăiese.

La acestea trebuie să ținem, ca la lucruri sfinte, căci ele hotăresc felul nostru ca popor, prin ele ne păstrăm legătura cu moșii și stramoșii nostri și cu întreg trecutul neamului nostru.

După limba și datinile noastre să încredințăm lumea, că suntem din viață

mare a poporului roman, stăpânitorul de odinioară al lumii și ca atari ține seamă de noi.

In sirul lung de optprezece sute de ani, de când suntem pe aceste plăiuri, multe valuri de popoare dușmănoase s-au isbit de noi. Ni-au răpit liștea și avere, dar limba și obiceiurile noastre.

Valurile s-au risipit, noi am rămas.

Oare să ne temem astăzi, când domnia dreptății s'a întins peste lume, când învețăturile lui Christos au pătruns mai mult ca ori-când inimile și mințile oamenilor?

Nici decum, numai noi să fim oameni și să nu lăsăm ca slăbiciunile să ieșă loc în sufletele noastre.

Si tocmai aci suntem unele arătări, care în vremea mai nouă au început să ne îngrijască.

Vrem să vorbim despre portul românesc.

In firea Românilui a fost și mai e încă și azi acea parte bună, de a lăua în bătaie de joc și a ură pe fratele seu, care umblă după port dela oraș, care folosește vorbe dela tîrg, ori din cătanie.

In inima sa curată el simte, că acela vrea să se înstrăineze de neamul seu, deci îl desprețește.

Cu toate acestea, cu durere vedem, că prin atingerea deasă cu străinii, oamenii nostri se obișnuiesc și ei unii, la — schimbarea portului! Defaimă că defaimă pe cei ce îl schimbă, dar la urmă li se preface în boală, de care nici cei ce o recunosc nu scapă.

Un venerabil teran, ce ține mult la portul vechiu, se uita într'o zi lung la o mireasă înțotonață cu atâtea rochii, primuri fel de fel, și la mire, îngropat în cisme și laibăr vînăt. Clătina bătrân din cap și zise:

«Când m'am înșurat eu și moșul d-tale, fie iertat, nu era așa nepoate!»

— Si de bună-seama era mai bine atunci, decât cu atâtea împănenări, scumpătite și fără folos, și răspunsei eu, privindu-l întrebător.

— Da, era mai bine, dar așa-i lumea, se schimbă, ci că înaintează.

Si nu suntem mai mult ca 8—10 ani de când în cele mai multe comune din părțile zarandene, cele mai neatinse de străinism, era un port frumos curat românesc.

Prin comunele din giurul Băilei femeile purtau poale albe, șortă (cărpă) de pânză, frumos lucrată, opreg negru (cătrință), învelitoare de giogiu (salie), ori altă năframă, cojoc desfăcut și fără mâneci, și iarna țundră neagră, proporționat făcută.

Bărbații opinci, cioareci, cămeșă scoasă, lucrată frumos cu laibăr scurt de lână și țundră neagră (nu prea lungă).

Pe Criș în sus femeile aveau un port, ce aducea cu cel de pe la Buciumani.

Astăzi «s'a schimbă și se schimbă mereu lumea», vorba bătrânului.

La femei, mai ales la cele tinere, nu mai vezi simplul dar potrivitul opreg, nici țundră, ori cojocul. In loc de aceste îți isbeste neplăcut privirea o clacie de rochii, un laibăr vînăt larg și nepotri-

vit trupului, o povară de mărgele «spăr-guri» pe un guler de cămașă lat, lipsit de florile frumoase, ce le cosia femeia harnică de odinioară.

A început să se lătească credința deșartă, că aceea e mai de frunte, care pune rochii mai multe și mai pistrițe, care are cărpă și chischineul (năframă pe cap) mai scump.

La bărbăti vezi numai laibere vi-nete și negre și în loc de cămașă ro-mânească, cusută cu flori frumoase de arnicu nu vezi decât cămeși cu guler înalt și cu «pături», imitațiuni și adese cămeși de tîrg.

Toate aceste schimbări și altele, ce nu le putem însăra de astă-dată, nu pot decât să ne facă multe griji și să ne întristeze.

De ce? Vom arăta-o în numărul viitor.

(Va urma).

Apelație-Protest.

(Urmare și fine).

Tot dl inspector, acest pretins campion al culturii, s'a scăpat să zică că poporul nostru este setos de cultură. Multumim lui inspector pentru această merită laudă adusă mult hulitului nostru popor. Si asigurăm pe dl inspector, că acest popor ar fi în stare să facă uimitoare progrese în cultură, dacă i-ar fi mai accesibilă, dându-i-se în haina limbii materne. Greșește enorm dl inspector, când din setea de cultură a poporului nostru deduce necesitatea școalelor cu limbă de propunere maghiară!

Acesta ne sunt motivele politice na-ționale și pedagogice, pentru care nu putem primi nici în principiu să luăm împrumuturi pe seama școalelor de stat.

Dar sunt și motive administrative și eco-nomice, cari vorbesc contra hotărârii at-a-cate.

Si suntem convingi, că dacă această ape-lată a noastră va avea rezultatul dorit, acesta va face bucurie și multor membri maghiari ai acestei congregații, cari însă n'au cura-giu civic să-si ridice voacea, ca nu cumva să se „compromită” luptând alătura cu mem-bri români, deși interese generale sunt în joc.

Atâtă degenerare, putrăzire și stricăciune a produs infectul și turbatul șovinism de rassă!

Este gresit în principiu, ca un comitat să vină statului în ajutor; dar este și o mășvă insultă la adresa acestui comitat ro-mânesc a-i cere mână de ajutor la maghia-rișare!

Institutile de stat sunt a se susține și ajutora pe calea budgetului.

Cum vine deci ministrul să ceară dela noi și prin noi împrumuturi pe seama școa-lelor de stat?

Ori n'a avut până acum cunoștință de-spre starea proastă a acestor școale și pen-tru aceea nu s'a putut îngrijii de dinsele pe cale legală?

Atunci ori d-sa, ori organul d-sale din acest comitat, domnul inspector școlar, ori poate chiar ambii, sunt culpabili de negligia-re datorințelor sale oficioase, — chiar din al lor punct de vedere.

Că domnul inspector la tot casul se simte vinovat, să vede și din zelul cu care a apărat cererea ministrului de culte și instruc-tiune publică.

Dar' comitatul nu este chemat să scape pe nimenea de blam, dacă il merită.

Ear' dacă ministrul a avut cunoștință despre starea școalelor de aici, dar' nu i-a succes a lăua în budget suma necesară, atunci acest pas al d-sale este pur și simplu o in-cungurare a legii, la care noi nu putem să-i aducă numai cu votare nominală.

Apoi dacă nu a putut lăua în budget suma reclamată, cum va putea îngrijii plătirea ratelor? Unde sună garanțiile, că ratele le va putea trece în lege?

Este drept, că încă nu cunoaștem mo-dalităile, cum ar fi să se asigure plătirea la timp a ratelor din partea statului.

Dar' ori-cum s'ar tîrgui domnii ministru și vicecomite, tîrgul făcut în cele din urmă numai pe noi comitatul ne va lega, căci dacă domnul ministru Wlassics într'o bună dimi-nață se va pomeni, că numai e ministrul de culte și instrucțiune publică, urmășul seu nu va fi obligat a lăua asupră-și angajamentele înaintașului seu, dacă acelea nu sunt trecute în lege; ear' dacă ratele se pot asigura prin lege, atunci trebuie să se poată asigura și ob-tinea și suma întreagă.

Ori până acolo am fi ajuns după anul milenar, ca statul să nu mai dispună de o sumă de 180.000 fl. și să aibă lipsă de chi-zeși, ca să poată obține un astfel de împrumut?

De altcum domnul ministru de culte și instrucțiune publică nu e în clar, ce se poate face pe calea legii, ce nu; și hazardează lu-cruri ce n'au basă în lege, cum să vede chiar și din hotărârea atacată.

După-cum se vede stăm slab de tot cu garanțiile, că ratele în cele din urmă nu vor rămâne în cîrca comitatului nostru.

Dar' noi și până acum, mulțumită ex-ceilentei capacitate finanțare a conducătorilor comitatului nostru, suntem binișor cufundă-i în datorii!

Deja fără împrumutul din chestiune suntem îngreunați cu mai 700.000 florini da-toriei!

Sumă colosală pentru un comitat sărac ca al nostru, care amenință chiar și stîrbirea capabilități contribuabililor de a-și plăti chiar și darea de stat.

Apoi nici cu demnitatea comitatului nu se unește, ca primul seu oficial să facă pe samsarul, și pe lăngă negligierea agendelor sale normate prin lege și în detrimentul bu-nei administrații, să se pună a trafica cu institutele de credit pentru scopuri străine de comitat.

Pentru acestea chiar și în sinul comi-siunii permanente și încă din partea unor membri maghiari s'au exprimat basate temeri și s'au ridicat voci serioase contra acestei de-ochiate încercări a ministrului de culte și in-strucțiune publică, dar' a triumfat dorul de merite patriotice și cua-lificarea spre poziții mai înalte.

Deși de astă-dată numai în principiu s'a votat împrumutul, totuși, întrucăt nu se va nimici acest conclus, suntem ca și obligați deja să-i contragrem la timpul seu, deși cel puțin acuma, nu avem deplină siguranță, că oare în cele din urmă nu noi vom avea să-i plătim; — este deci vorba de o îngreunare a comi-tatului, totuși onorata congregațione, în pripă și excesu-i de la vrednic de o cauză mai bună, a uitat să aplice legea și regulamen-tul, care pretendă, ca astfel de concluse să se aducă numai cu votare nominală.

Si dl fisc comitatens, chiemat să supravegheze și controleze, ca să nu se comită neregularități în activitatea comitatului n'a observat nici de astă-dată această greșală capitală, votând și dinsul simplaminte prin scu-lare pentru propunerea comisiunii perma-nente.

Conclusul atacat, nu știm: cu intențiune ori din neînțelegere, zice, că subscrizul mem-bru al congregaționii Dr. Aurel Muntean ar făcut contraproponere, ca să fie rugat dl ministru de culte și i. p. să introducă în unele școale limba română.

Ear' membrul Francisc Hosszu Longin ar fi făcut altă propunere, ca să denegă împlinirea cererii ministrului.

Asta ar vrea să prezinte lucru așa, că și cum intre membri români ai acestei con-gregații ar fi disensiuni principiale.

Dar' nu este așa.

Noi toti am fost și suntem contra încu-vîntării împrumutului; și membrul Dr. Aurel Muntean, a făcut numai pentru casul primirii propunerii comisiunii permanente un simplu amendament ori, mai bine zis, o întregire ca să se ceară ministrului respectarea legilor în vigoare.

Caracteristic este și vrednic de remarcat, că dl vicecomite, cel mai aprig sprințitor al contragerei împrumutului, s'a încumetat să zică, că nu e competență congregațione, să discute, ce limbă să se tolosească în școalele de stat.

Bun. Dar' cu asta însuși a afirmat, că nici la ajutorarea acestor școale nu avem să contribuim nici într'un chip.

Oare just și echitabil ar fi ca nici chiar în schimbul sprințorului nostru direct să nu putem avea cuvenit privitor la aceste școli?

Dai' abstrăgând dela toate aceste, ră-tăcește colosal dl vicecomite, când contestă congregaționii dreptul de a discuta o chestie sau alta.

Această afirmație scăpată într'un moment de închipuire, că ar fi deja comite-suprem, și nu simplaminte alesul acestei congregaționi ale cărei drepturi vrea să le restrîngă și stîrbescă, este gresită de tot, de oare ce congregaționile comitatense pot să desbată tot ce poate forma obiect de discuție și în dietă.

Si să nu avem noi dreptul să cerem unui ministru respectarea legilor în vigoare, când alte congregații s'au încumetat să ceară chiar nesocotirea și abrogarea acelorași legi?

O logică, ce pasare rară mai este!

Onorată congregațione!

Pe baza acestor motive, și anume: pentru că chestia ajutorării școalelor de stat nu privește pe comitat;

pentru că aceste școli nu au scop cul-tural, și adevăratul lor scop, maghiarișarea în ultima analiză este chiar immoral;

pentru că e o insultă necualificabilă a cere dela un comitat românesc mână de ajutor în favorul maghiarișării;

pentru că nu sunt garanții, că împrumutul nu va rămâne în sarcina îngreunatului nostru comitat sărac, prin ce se periclitează chiar și capacitatea de a plăti dările statului;

pentru că conclusul să luat cu descon-siderarea legii și a regulamentului și în fine

pentru că procedura ministrului de culte și instrucțiune publică este neexplicabilă și suspectă de tot:

am făcut subscrissii, în numele nostru și al soților nostri de principiu, această apelată.

Din acestea dl ministru de interne se va putea convinge pe deplin, că conclusul atacat, după lege și chiar în interesul comita-tului trebuie nimicit.

Cu respect cuvenit:

Francisc Hosszu Longin, Vasile Dămian, Dr. Aurel Muntean, Dr. Alexandru L. Hosszu, Dr. Silvia Moldovan, Dr. Gavrilă Suciu, Aurel Popoviciu-Barcianu, Alexandru Moldo-van sen., Laurian Bercianu, Petru Belei, Ioan Lazaroi, Ioan Șerban.

Pe aiurea și pe la noi.

— Impresii de călătorie. —

(Urmare).

(In Viena). Dela Brunn plecai la Viena. Pe tren a trebuit să tac mai mult, deoarece se vorbia numai limba moravă, boemă și polonă. Nemtește foarte rar și și atunci într'un dialect pe care nu-l înțelegeam, adeca în dialectul vienez.

Am făcut cunoștință cu niște Poloni ce veniau dela Lemberg la universitatea din Viena. Vorbiau rău nemtește.

La gara din Viena, după ce pentru o taxă de 30 cr. ne-a primit în seamă geaman-tanele, ne-au dat cele de lipsă să ne spălăm și curățăm, — cu ajutorul unei mape am por-nit prin Viena.

La universitate ne-am despărțit de Poloni. Eu după mapă am urmat drumul și am cercetat pe vîrful meu Aurel Nemes, apotecar în Viena. E căsătorit cu o vieneză, pe care a învățat-o românește, și și pe băiatul cel mai mare!

Am cercetat muzeul zoologic din Viena, în care am stat 4 ore. Când am ieșit eram obosit nu de multul umblat prin marea mu-zeu, ci de impresiunea obositore ce a fă-

Si-apoi nevesta nu știe nimic, nu mi-a zis nici odată nimic!

Si ea e o fire nobilă, nu e în stare să mă facă aşa de nenorocit!

Dar ciudat lucru. Pălăria mi-e foarte mare și miroase de asemenea a tutun.

Cum se potrivesc toate astea? ..

St. Busarabeau.

FEL DE FEL

Doi domni, fuseseră odată buni pretini dar' pentru o fată decare la amendoi le plăcea, să a stricat pretenția. Unul a luat-o de nevestă.

Odată, după vremuri, să întâlnesc într-un birt. Să pun, îndușmăniți la două mese ve-cine, dar' unul cu spatele cătră celalalt. În capul lor să petreacă următorul schimb de gânduri:

A: Ce fericit aș fi eu acum, dacă el nu mi-ar fi răpit'o, ci aș fi luat'o eu de nevestă! ..

B: Ce fericit aș fi eu acum, dacă el ar fi cucerit'o și ar fi luat'o de nevestă! .. *

Cerșitorul caraghios.

Un cerșitor, refuzat cu asprime de c doamnă vestită pentru zgârcenia ei, și zice acesteia:

— Ce bine era, dacă ai fi fost în locu-Eve!

— De ce?

— Pentru că, zgârcită cum ești, ai fi măcat singură mărul oprit, și lui Adam nu i-a fi nici o mușcătură.

— Ei, și...?

— Si astfel ai fi scutit omenirea de păcatul strămoșesc...

FOITA „REVISTEI ORĂSTIEI”

Cântec.

Pe-aici sunt vîi, pe-aici sunt dealuri,
Si ape mari cu repezi valuri
Ce căntă 'n veci cu mii de guri —
Pe-aici sunt case și păduri.
Pe fermul rîului mai este
O fată mândră ca 'n poveste...

Când ochii nu-i închid o clipă
Să stîng priveliștile 'n pripă;
Nu vîd nici rîu, nu vîd nici cer,
În intuneric toate pier, —
Dar' fată imi rămâne 'n gînd
Si 'n vîd aievea chipul bland...

(„P. V.”)

N. G. Nicolescu.

Un pescar pasionat.
(Din carnetul unui om însurat).

(Urmare și fine).

M'am pomenit, cum zic, pe malul lacului. Aci vîzui pe un bîtrân înalt, se vede părintele Polonei. — Câne! îmi zise (însă pe nemtește) — 'mi-ai spurcat casa! Ai să pomenești că și trăi cum se face curte la fete!

Si 'ntr-adevăr că pomenești! Ce eutismul! Dar asta n'am zis-o bîtrânlui; de ce era să spulber frumoasa reputație de care se bucura fată în ochii părintești.

După-ce rostii acestea, m'a deslegat și mi-a pus o frângie de gât.

— Stii să înofi, căne! (Tot pe nemtește).

— Nu știu, 'i-am răspuns.

cut-o asupra mea mulțimea de animale adunate în el și edificiul ca obiect de artă.

In ziua următoare am cercetat al doilea muzeu cu plante minerale și anticități. Aci văzui ametis din *Porcurea*, aur dela *Certeș*, *Toplița*, *Băița*, *Roșia*, *Ofenbaia* etc.

Prin aceste muzee, admir pe D-zeu, admir natura, admir Austria.

Cuartir in Viena am avut la *Grand Hotel National* cu 90 cr. pe zi și noapte!

Curătenia apoi atât pe stradă cât și în edificii este de admirat!

Seară pe stradă lumină ca ziua, alba și placuta lumină electrică.

Mergând pe Taborstrasse, ceteșe pe o ușă de stică: »Aici se vorbește românește«. Intrai în lăuntru. O fată vindea paraplee și parisoale ce zicea că le aduce dela fabrica lor din București.

(*Familii de Negri*). Am cercetat grădina animalică din Prater. Aci m'am interesat îndeosebi de modul de viață al Negrilor.

Sunt împărțiti în mai multe familii și fiecare familie are câte un bordeu, unde doarme. În familie erau mulți membri bărbați, femei și copii, în piele goale, cei mari încinși peste mijloc cu niște sdrențe. Bărbații cu părul scurt creț, ear' la femei ceva mai lung și împletit în mai multe chici, cari toate stau ridicăte și încărlegate în sus. Fetele căt sunt de mici, cu părul numai de 2 degete, îl împletește, unele în despărțiminte regulate, altele neregulate. Fetele îndată-se se ridică puțin au copii. Copiii și-i spală cu săpun, apoi li ung cu un fel de ulei. Cei mari încă se ungeau cu uleiul pe tot trupul.

Pentru facerea mâncărilor aveau sopruri. Sub acelea la focul liber ferbeau într'o căldare cartofi, apoi îi curățau și atât îi pisau într'un vas de lemn, până se faceau ca cea mai frâmentată mămăligă.

Până se facea aceasta, în altă căldare se ferbeau carne. Aceasta era plămână, maiu, oase și carne cea mai rea, neagră de jumătate. Peste ea se băga paprică și sare și se facea un fel de fertură roșie.

Înind toate gata, se așezau jos în jurul măncării, de o lătuire numai bărbații, de alta copii și mai târziu, după-ce erau gata acestea femeile, dar numai cei ce aparțineau unei familii. Lingură ori furculiță nu folosiau, ci cu mâini. Bărbații lăceau unele lucruri foarte migăloase, de cusut ori argintarie.

Era și o familie de Mongol. Aceștia erau îmbrăcați, pielea brună; se țineau mai „chivilizați“, mai ambițioși ca Negrii.

(*Grădina împărătească din Schönbrunn*). Urcând pe un tramvai, am mers să văd grădina imperială din Schönbrunn. Într-o oră am ajuns acolo. Frumusețea grădinii acesteia nu se poate spune. Cărările spațioase regulate în toate părțile și curate. Copacii înalte pe marginea cărărilor sunt rețeați ca păretele până în virf. Altora le sunt rețezeate numai ramurile cari se întâlnesc așa că cărarea ce merge pe sub ei înșătăsează un fel de tunel cu bolta verde. La mijlocul grădinei fântâni săritoare și table mari cu flori. De o parte în această grădină se află grădina animalică cu multe fieri sălbatici. Aci mă desfășai în concertul a 4 lei mari, cari începând deodată a urla. Foarte multe soiuri de paseri de apă și de uscat am văzut aici. Cu deosebire în casa paserilor am aflat o colecție colosală de paseri căntătoare, cari căntau de să crezi că ești în Maiu în pădure.

Aici și marea grădină botanică cu fel și fel de arbori, și pavilionul de stică cu care se cultiva plante din țără indepărtate.

In acel pavilion nu mă săturam a privi multele și deosebitele plante și arbori din țările tropice. Aci văzui înalții palmi cari se întrec cu brazi de pe la noi, numai că aceia nu au ramuri, decât la virf frunze mari și crestate. Am văzut *Musa de paradis* cu frunze lungi și late de poți acoperi omul cu ele de-alungul; *Cibothium* cu rădăcinile în aer și numai virful în pămînt; *Bambusa* tot cu inele ca trestia, maslinul, piperul, pomul bum-bacului foarte inalt, mîrsina, pomul pânei și a.

(Va urma).

Alexandru Vlad,
invățător.

Din Bucovina.

De curând s'a deschis dieta provincială a țărăoarei odată românești, făcând parte din trupul Moldovei, Bucovina.

Dr. Iancu Zotta fusese deputat în această dietă și dela închiderea ei până acum la redeschidere, a reșopat.

Dl deputat Lupul, acum la deschiderea dietei, a ținut să facă omenire de perdutul frate. El a rostit următoarele cuvinte în limba română, limba dulce a sa și a reșopatului:

»Stimaților domnil! Implinesc o datorie sfântă, amintind despre un bărbat, pe care cruda moarte l-a răpit din mijlocul nostru. Iubitul și neuitatul amic, colegul nostru Dr. Iancu Zotta și-a dat la 19 Martie anul trecut nobilul seu suflet în mâinile Creatorului. (Toți deputații s-au ridicat în picioare, în semn de doliu). O înimă nobilă, un caracter drept, ferm și deschis, Bucovinean adevărat, Român cu înimă și suflet, așa a fost Iancu Zotta. Timp de 20 de ani a jertfit viața sa intereselor publice ale țării și ale poporului. Tarea și poporul erau pentru el două stele conducețoare, la care neîncetă toată a sa gândire, inimă și sufletul seu erau îndreptate. Tarea și poporul, noi toți și vom păstra totdeauna eternă memorie în inimile noastre. Vă rog să împăternici pe presidiu, ca manifestarea aceasta să fie însemnată în darea de seamă a ședinței de astăzi.«

Așa este în Austria, provincii mici, își au dietele lor, și fiecare poate vorbă în dialect în limba mamei sale, ba și în dieta obștească din Viena, și bine e, și merg treburile țării. În fericita noastră Ungarie însă, ar ieși cu capul spart din dialect cel-țe ar putea zice o vorbă în altă limbă decât cea arădină!

NOUTĂȚI

II. Sa Dr. Demetru Radu. »Unirea« din Blaj aduce stirea, că noul episcop al Lugojului, II. Sa Dr. Deintri Radu, a sosit la Blaj în săptămâna aceasta, venind dela București. La gară a fost întâmpinat de un mare număr de cunoscuți și stimători. Consacrarea sa se va face pe sfintele sărbători ale Paștilor.

Invățători definitivi. Clericul absolut Ioan Toma, a fost ales și întărit invățător-dirigent la școală din Herman, protopresbiteratul Brașovului. — Dl Sabin Safta este ales în definitiv la școală din Romos, tractul protopresbiteral al Orăștiei.

Junimea română din Sibiu arangiază o Convenire socială cu dans Mercuri, la 10 Febr. n. în sala „Casinei internaționale“ din Sibiu.

Nouă bancă românească. »Sălăgeana« este numele unei nove bănci, ce se va înființa în Jibău, în Sălagiu, cu un capital de 50.000 fl.

Bal. Joi, în 11 Febr. st. n. a. c. se va aranja în sala hotelului »Univers« din Blaj un „bal filantropic“ în folosul fondului pentru ajutorarea studenților săraci în cas de morb.

Logodnă. Dl Daniil Ambrus, din Băița și D-șoara Valeria Avram, din Deva fidanță. Bal în Hunedoara. „Societatea cismășilor din Hunedoara“ întărită de guvern este o instituție de înmormântare intemeiată de mulți ani cu scop de binefacere și de ajutor împrumutat.

De un sir lung de ani s'a pus această societate la folosința publicului din Hunedoara, dând și mereu silință a respunde așteptărilor, și azi se bucură de un bun renume. Capitalul societății, care se urcă la o sumă frumoasă, se manipulează bine, și s'a procurat dintr'insul până acum un *car de înmormântări*, frumos împodobit, și vestimentele funebrale de lipsă. Ar mai lipsi însă pe lângă cele 6 săfene, cari le are deja societatea, altele sese, ear' spre a nu se spesa din capitalul comun, conducerea societății a aflat de bine, a arangia pentru procurarea acestor săfene o petrecere, sperând că onoratul public hunedorean, având în vedere nobilul scop al acestei societăți, va veni și de astă-dată și va da acestei instituții binemeritate, ajutorul cuvenit.

Moarte. Dr. Ioan Bozocanu, profesor ordinari definitiv la școală reală gr.-or. rom. din Brașov, a reșopat în 16 Ian. st. v. a. c., în etate de 50 ani.

Fie-i țărini usoară!

— Familia Mihaiu din Batiz a îndurat o crâncenă lovitură prin moartea fiului lor Octavian. Condolențele noastre.

Petrecere poporala. Ca în fiecare an și în ștanță, s'a arangiat în Brad cu privilegiul sfintei sărbării a Botezului Domnului, o petrecere poporala. Cea din anul acesta a întrecut însă pe toate. Comunele din jur au fost reprezentate în număr foarte frumos. Deasemenea a luat parte înțelegeră română din Brad în frunte cu vrednicul domn protopop. Cu ocasiunea aceasta au cam dispărtut rochiile, și le-au înlocuit frumosul port ro-

mânesc de pe la Buciumani. Venitul material încă a fost destul de frumos. Laudă se cuvine arangiatorilor acestei petreceri.

Barbir fără briciu. Un episod comic a avut loc zilele trecute la gara din Metz. Un pasager bogat voia să întrebuițeze cele 35 minute de așteptare, spre a se rade. A trimis degrabă o trăsură după un barbir. În câteva minute a și sosit barbirul și s'a apucat de lucru, cu nădejde intr-un frumos onorar. Când fu gata cu săpunitul, băgă mâna în buzunar după briciul — și briciul că'n palmă. Căută în ruptul capului, și în sfârșit, află că în grăba mare și-a uitat briciul acasă. Pasagerul începând să înjure de năcăz, publicul a erupt în ris. Deodată sună clopotul de plecare; apă nu era la îndemână, și pasagerul, plin de săpun cum era a tulit-o în vagon, ear barbirul a remas plângând după frumosul onorar.

Liga Română, a apărut nrul 3. Are următorul cuprins: Unitatea în acțiune, de **. Congresul Ligei, de Tol. Momentul național în cultură, de Nerva Codru. Religiune și știință de M. Strajanu. Sava Brancovici, de G. Bogdan Duică. Tinerimea universitară rusă, de **. Cronica generală. Informații. Prețul unui număr 30 de bani.

O declarație. Dl Otto Popovits, prim-forestier cercual în Hunedoara, ne trimite o scrisoare, prin care declară că nu-i adevărat că d-sa ar fi luat parte la banchetul dat de Unguri și Șișani de acolo în seara reprezentării teatrale românești, precum să spuse în nr. 3 al „Revistei“. D-sa declară pe cele ce a dat această informație de un „calumniator“ și zice că cu un astfel de „subiect“ nu poate sta de vorbă...

Treburi orășenești.

In sedința dela 19 Ianuarie 1897 a adunării reprezentanței orașului nostru, membrul de comunitate L. Bercianu a făcut la adresa primarului orașului următoarele întrebări:

Având în vedere, că §-ul 3. al statutului Orăștiei însărcinează reprezentanța comunală și cu aceea, ca să îngrijască ca drepturile locuitorilor să fie deopotrivă păzite, întreb pe primar:

1. Că având d-sa cunoștință despre legea de închiriere a miliiției, care pune sarcini deopotrivă pe toți proprietarii de case, pentru ce nu îngrijește prin organele sale subalterne, ca închirierea miliiției în oraș să se facă drept și fără părtinire și pentru ce acela se face cu toți prilegiul, mai numai la locuitorii mărginași (Români) ai orașului?

2. Poartă-se evidență despre închiriere, ca aceea să se facă drept? Cine și cum se controlează, că de faptă ținu-se prescrisele legii într-o toată și nu se scutesc pe nedreptul nime de sub părtuirea sarcinii? Există evidență despre cei scutiți de însăși legea?

3. Are dl primar cunoștință, că în anul abia trecut, luna Octombrie, au fost mai multe sute de recruti închiriați în partea orașului »Zevoi« și »strada Căstăului« și anume căte 10–30 fiori la un loc, fără ca acelor proprietari de căsi să li se fi plătit nici până azi reluat de către din partea orașului? Este dl primar aplicat a dispune ca regulă să se facă în această privință?

Răspunsul l-a cerut pentru sedința viitoare a reprezentanței.

AMICITIE — DISTRACTIE

Candidatului de ins... (pst!!) ... „lanos“. Paul Herivel zice în mișcătoare sau tragedie »Les Tenailles« prin rostul plăpândului dar' inteligențul Marcel:

»Pentru mine nașterea, moartea și căsătoria, sunt cele trei mari solemnități ale vieții omenești. Le dau aceeași însemnatate și le privesc cu același spirit. Nimănii nu se poate îngriji de nașterea sa, ear' de murit, murim fără voe, când ne vine rîndul. Sunt de părere că și căsătoria trebuie să se săvîrșască fără să ne ocupăm de dișna mai mult ca de nașterea noastră, fără să ne pregătim mai mult ca pentru moarte. As vrea să se întâmple și ea de sine, în mod fatal, instinctiv, prin acțiunea suverană a naturii. Imi pare că acel „da“ sacramental, ar trebui să iașă din piept pentru că a fost pus acolo în mod misterios la naștere noastră, așa cum a fost pus întâiul gemet și cel din urmă suspin...«

Să pare-mi se tot el zice undeva, că cel mai mare compliment ce îl face un bărbat iubitor unei ființe iubite, este a-i cere mâna, oferindu-i-o și el pe a-sa...«

Si acum mă stric de ris gândindu-mă la tine, care nu tu-ai prea spart capul cu fetele, dar' eată deodată „musaic“ să te însori, — cum o să te iai la colindat și, fără a fi făcut alte complimente pregătitoare, o să începi dînădătu cu „cel mai mare...“. Căt de „instinctiv“, „prin acțiunea suverană a naturii“, o să iașă din pieptul tău sacramentalul — „da“.

Rigă.
Am. II. Sunt departe de „steaua vietii“. Lucirea ei focoasă nu se reflectă până la mine, ceea-ce regret. Ca bun și vrednic „stil“ al meu însă te încredințez cu consolarea „stelei“ — în absența mea, — fără însă de a turbura... apa!

Babil.
Frumoase... Te-ai supără? La o „mireasă“ una ca asta nu să cuvine. De altfel când ești supără și mănoiasă atunci ești mai frumoasă... așa-i că eărăs-

Uricos.

POSTA REDACȚIEI.

N... Primit. Miliarde de mulțumite. Petrecere bună...

Dlui R. Mulțumim de toate. Poesiile poporale adunate de tineri, le vom publica pe rând în oarecare numeri viitori.

Dlui M. C. în N. Dictionar maghiar-român până acum mai bun cunoaștem pe alii George Barbu. Costă numai 1 fl. 50 la „Tipografia“ în Sibiu. Altele, totașa de scumpe, sunt foarte slabe. Noi numai acesta îl recomandăm. Ear german-român, cel al Duii Dr. D. P. Barcianu, din Sibiu eărăs că mai bun între cîte le avem.

Dlui V. David în Mogoș-m. În noul de față nu s'a putut, în cel viitor de sigur.

Dlor. I. Fleșeriu în Romos și N. Macrea în Hnedenava. Același răspuns.

Pentru redacție responsabil: Ioachim Muntean.

Convocare.

P. T. membrii ai însoțirei de anticipație și credit »Hondoleana« din Hondol să învite conform §§-lor 19 și 20 ai statutelor însoțirei la

Adunarea generală ordinată,

care să se ține în Hondol Duminecă la 14 Martie st. nou 1897 la 2 ore după amiază în localul însoțirei.

O BIECTE

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTIE.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului nostru, prin prezentă se invită la
a XI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 11 Martie 1897 st. n. după amiazi la 2 ore în localul institutului
(Piața-mare Nr. 2), cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul anual al Direcțiunii.	6. Alegerea alor 2 membri în Direcție.
2. Raportul anual al comitetului de supraveghiere.	7. Eventuale propunerile făcute în temeiul §-lui 28 din statut.
3. Statorarea bilanțului anual.	8. Exmiterea alor 2 acționari, pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
4. Împărțirea profitului curat.	
5. Fixarea prețului biletelor de prezență pentru anul viitor.	

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune acțiile la cassa institutului până la 10 Martie 1897.

Orăștie, la 29 Ianuarie 1897.

Direcțunea

CONTUL BILANȚULUI.

ACTIVE:		PASIVE:	
Cassa în numărăt	13.213	14	Fonduri proprii:
Efecte publice	40.588	—	Capital social:
Efectele fondului de pensiune	10.579	85	3000 acții à fl. 50
Efectele fondului de zidire	11.090	62	150.000 fl. — cr.
Imprumuturi pe cambii cu giranți	448.639	62	Fond de rezervă
Imprumuturi pe cambii cu acop. hip.	220.803	50	61.550 « 41 «
Imprumuturi pe hipotece	173.775	97	Fond de pensiune
Imprumuturi pe obligațiuni cu covenți	126.468	55	10.579 « 85 «
Imprumuturi pe efecte publice	1.098	—	Fond intru acop. perd.
Realități	33.142 fl. 53 cr.		7.707 « 87 «
după amortisare	142 « 53 «	33.000	Fond de zidire
Mobiliar	547 « 72 «		11.090 « 62 «
după amortisare	54 « 77 «	492	25.400 fl. — cr.
Diverse conturi debitoare și interese restante	30.861	60	Cambii reescomptate
	1,110.611	80	97.130 « — «
			Depuneri spre fructificare
			710.743 « 17 «
			Dividende neridicate
			45 « — «
			Interese anticipate pro 1897
			833.318 17
			Diverse conturi creditoare
			10.651 84
			Profit curat
			2.086 24
			23.626 80
			1,110.611 80

CONTUL PROFITULUI ȘI PERDERILOR.

SPESSE:		VENITE:	
Interese:		Profit transportat din anul trecut	
pentru fondul de rezervă	2.344 fl. 94 cr.	794	59
« depunerile spre fructificare	35.441 « 40 «		
« cambii reescomptate	11.293 « 38 «		
Spese:		Interese:	
a) salarii și marce de prezență	8.069 fl. 39 cr.	dela impr. pe cambii cu giranți	39.509 fl. 92 cr.
b) chirie, porto, tipărituri, diverse	2.388 « 01 «	« « pe cambii cu acop. hip.	18.181 « 60 «
Contribuții:		« « pe hipotece	15.588 « 62 «
directă	3.812 fl. 87 cr.	« « pe oblig. cu covenți	12.282 « 48 «
de 10% la int. de dep. și comp. de timb.	3.673 « 29 «	« « pe efecte publice	91 « 02 «
Amortisare:		« « efecte publice	2.188 « 86 «
din realități	142 fl. 53 cr.	Provisiuni	87.842 50
din mobiliar	54 « 77 «	Chirie	16 91
Profit curat			2.193 38
	23.626		
	80		
	90.847		
	38		
			90.847 38

Orăștie, la 31 Decembrie n. 1896.

Iosif de Orbonas m. p.,
membru în direcție.Nicolau Vlad m. p.,
membru în direcție.Dr. Ioan Mihu m. p.,
director executiv.Nicolau Vilt m. p.,
prim-comptabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Orăștie, la 28 Ianuarie 1897.

176 1—3

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Ioan Branga m. p.

Ioan Lazaru m. p.

Constantin Baiou m. p.